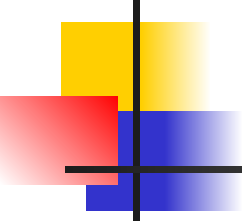

Історія української культури

Українська культура
початку ХХ ст.
(1900 – 1921 рр.)

Лекція 6

Доц. Бадєєва Л.І.

Факультет **НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ** громадян,
кафедра українознавства, ХНУРЕ

Мета і завдання

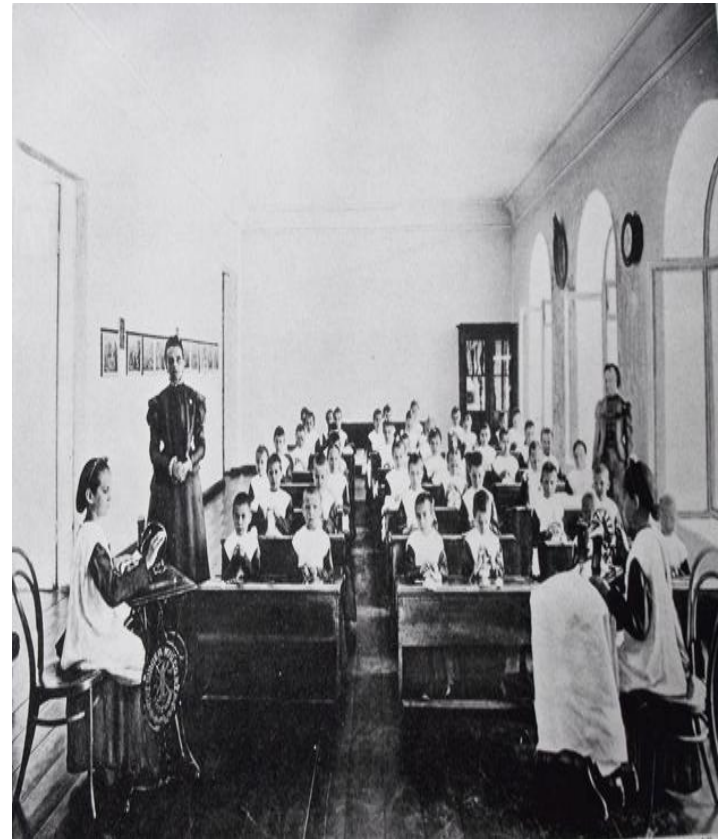
- Ознайомитися з культурними подіями, що відбувалися на початку ХХ століття.
- Розглянути культурну політику українських урядів: Центральної Ради, гетьмана Скоропадського.
- Охарактеризувати розвиток літератури, музичної та театральної культури в цей період.
- Охарактеризувати розвиток архітектури та мистецтва на початку ХХ століття.

План

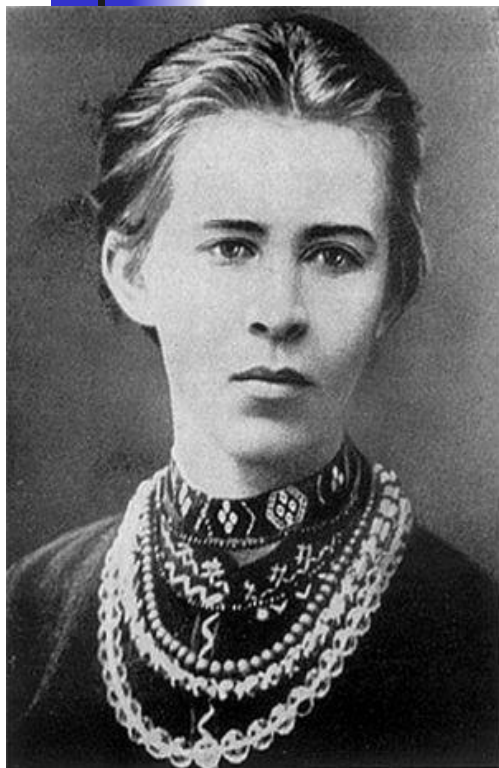
- 1. Культурні події початку ХХ ст.
- 2. Культурна політика українських урядів (1917– 1921 рр.).
- 3. Література, живопис та музика періоду І-ої світової війни та національної революції.

Культурні події початку ХХ ст.

- У Харківській губернії з 2000 шкіл 85% могли надати лише трикласну освіту. У цих школах навчалися 60% дітей. У 1911 р. в губернії через відсутність вільних місць і нестачу шкільних приміщень у прийомі до школи відмовили 16 000 дітям. У 1915 році в умовах світової війни ця цифра зросла майже вдвічі – 29 000 дітей.

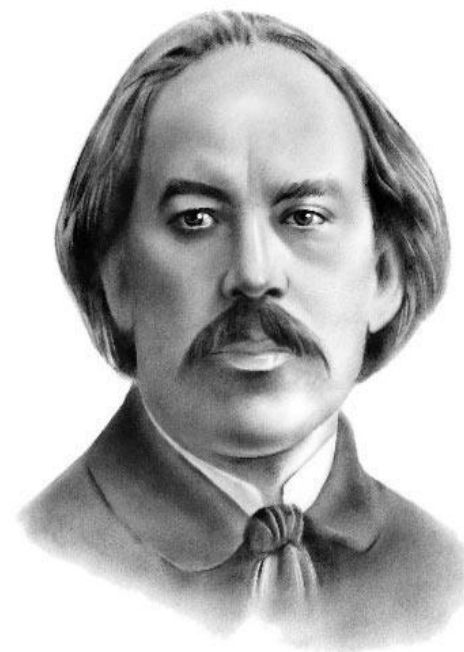
Культурні події початку ХХ ст.

**Леся Українка
(1871-1913)**

**Михайло Коцюбинський
(1864—1913)**

**Микола Вороний
(1871—1938)**

Культурні події початку ХХ ст.

Олександр Олесь
(1878—1944)

Василь Стефаник
(1871—1936)

Ольга Кобилянська
(1863—1942)

Культурні події початку ХХ ст.

Успішно працювали інші українські композитори М. Леонтович, С. Людкевич, К. Стеценко. Світового успіху досягла співачка С. Крушельницька.

М. Леонтович

К. Стеценко

Культурні події початку ХХ ст.

- *Залізничний вокзал у Львові,*
- *виконаний у стилі модерн*

- *Залізничний вокзал у Жмеринці (Вінницька обл.), виконаний у стилі модерн*

Культурні події початку ХХ ст.

Будинок Харківського медичного товариства з Бактеріологічним інститутом ім. Л. Пастера (1911-1913) на вулиці Пушкінській і будівля Комерційного інституту (1914-1916).

Олексій Миколайович Бекетов
(1862-1941)

Культурні події початку ХХ ст.

Василь Кричевський будинком
Полтавського земства
започаткував новий стиль в
архітектурі -український модерн.

Культурні події поча

“Вибори полковником Мартина
Пушкаря”
Автор С. І. Васильківський

Картина «Козак Голота»

“Чумацький Ромоданівський шлях”.

Культурні події початку XX ст.

Значний слід в українській архітектурі поч. XX ст. залишив Владислав Городецький (1863-1930)

Культурні події початку ХХ ст.

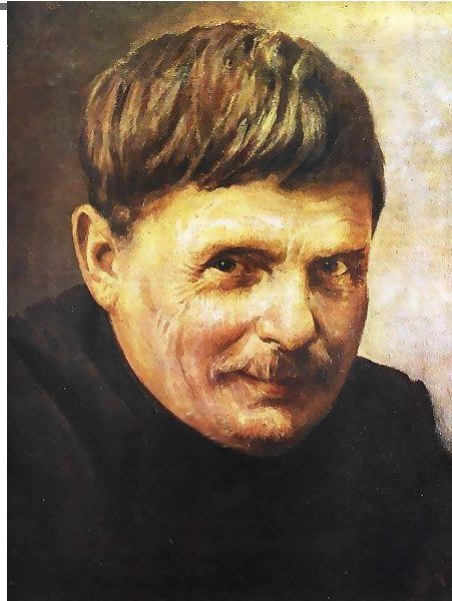

- *Архітектор Владислав Городецький збудував його у 1901-1903 роках Будинок з химерами як прибутковий будинок з приміщеннями для своєї сім'ї.*

Костьол Святого Миколая у Києві (арх. Городецький)

Культурні події початку ХХ ст.

«Весна в Україні»

- С.Васильківський (1854 - 1917) - український живописець, пейзажист

«Козацький двір»

Культурні події початку ХХ ст.

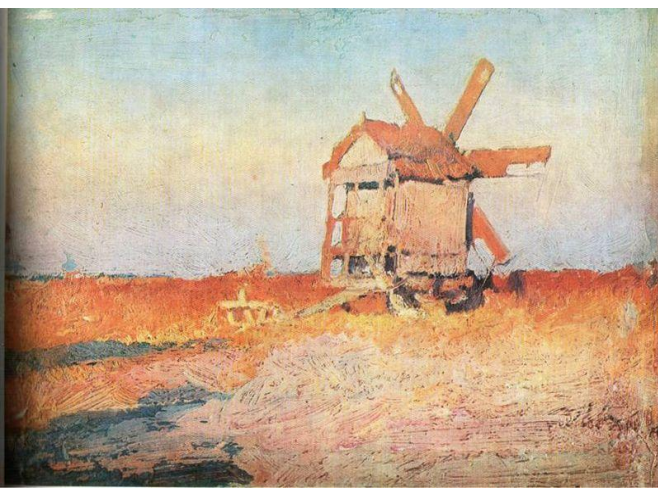
Хата
1910 р.

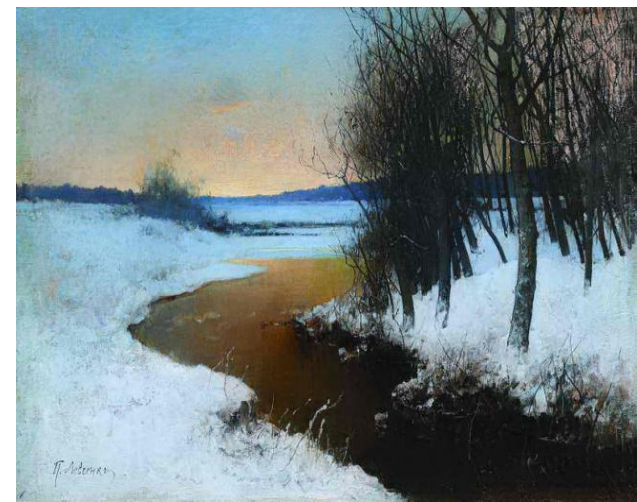
Левченко
Петро
Олексійович
(1856 - 1917)

Зимова річка 1900 р.

Вітрячок.
Вечоріє
1890~1910 рр.

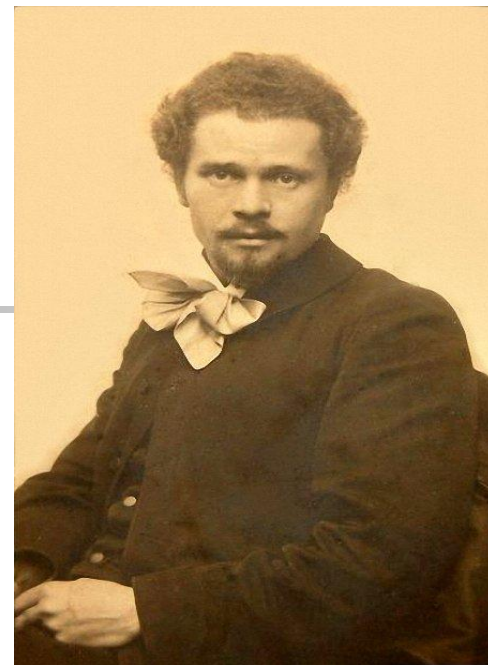
Іван Труш

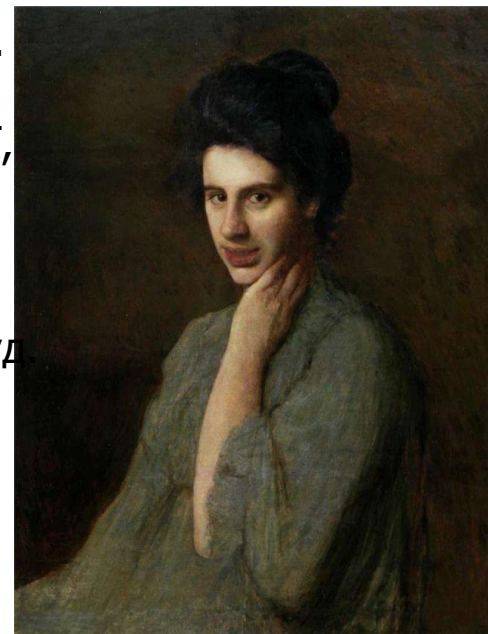
“Залив Дніпра”

“Місячна
ніч над
морем

Портрет А. М.
Труш-
Драгоманової,
дружини
художника.
1906 р.
Донецький худ
музей

Федір Григорович

Кричевський (1879

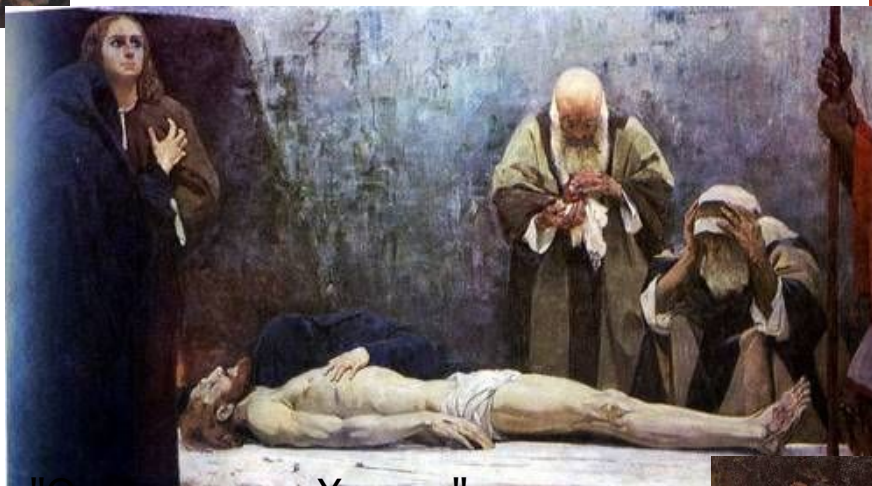
1965)

«Беатріче»

«Довбуш»

"Оплакування Христа"

«Наречена»

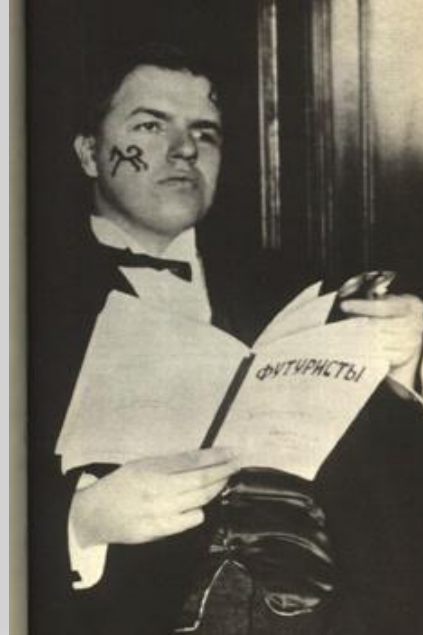

Переможці
Врангеля

Культурні події початку ХХ ст.

Революція (1917р.)

Пахарь (1910)

Качечка (1907р.)

Давід Давідович Бурліюк (1882 р Харківської губернії) — український художник-футурист, поет, теоретик мистецтва, літературний і художній критик, видавець.

Культурні події початку ХХ ст.

М. Паращук, крім пам'ятника Міцкевичу, виконав скульптурні портрети видатних діячів української культури – І. Франка, В. Стефаника, М. Лисенка та С. Людкевича.

М. І. Паращук. Портрет В. С: Стефаника. Гіпс. 1906. Львівський музей українського мистецтва.

Культурні події початку ХХ ст.

- Першу свою виставку в 1906р. у Києві організував Олександр Архипенко (1887-1964), пізніше він домогся визнання вже в роки еміграції. Архипенко використав у скульптурі нові матеріали: кольорове скло та металоконструкції.

Жінка вкадає волосся

Час створення :

1914

Розміщення :

Israel Museum, Jerusalem

Культурні події початку ХХ ст.

- Архипенко став засновником нового напрямку в скульптурі – кубізму. Кубізм – авангардистська течія в мистецтві І чверті ХХ ст. Звівши до мінімуму зображувально-пізнавальні завдання мистецтва, кубізм висунув на перший план формальні експерименти – конструювання об'ємної форми на площині, вияв простих стійких геометричних форм (куб, конус, циліндр), розклад складних форм на прості.

Культурна політика українських урядів (1917– 1921 рр.)

- Перемога Лютневої революції 1917 р. відкрила деякі реальні можливості для застосування української мови та відродження української школи.

Тимчасовий уряд Росії у березні 1917 р. своїми розпорядженнями погодився на навчання українською мовою в початкових школах. Також було надано дозвіл на відкриття двох державних українських гімназій та чотирьох кафедр українознавства в університетах.

Культурна політика українських урядів (1917– 1921 рр.)

- Справжнім виразником інтересів українства в освіті стала Центральна Рада. Відродження української мови і школи було названо головним завданням освітньої політики Центральної Ради, яке здійснювалося громадськими організаціями, суспільством шкільної освіти, товариством «Просвіта».

Культурна політика українських урядів (1917– 1921 рр.)

Засновники Української академії мистецтв.

- 22 листопада 1917р. було відкрито Академію мистецтв – першу вищу художню школу в Україні. Вищий курс мистецтвознавства могли освоїти чоловіки та жінки, незалежно від національності,

ХНУРЕ, кафедра українознавства

Ф. Кричевський.

Культурна політика українських урядів (1917– 1921 рр.)

- Політику Центральної Ради в сфері освіти, науки і культури продовжив гетьманський уряд П. Скоропадського. Уряд П. Скоропадського вирішив: краще створювати нові українські школи, ніж українізувати існуючі.

Уряд П. Скоропадського відкрив українські університети в Києві та Кам'янці-Подільському, створив Державний архів України. При цьому вдалося домогтися поповнення архівних матеріалів з архівів Москви та Петербурга, в яких зберігалися документи підросійської України. Фонд Української національної бібліотеки досяг 1 млн. найменувань книжок.

Культурна політика українських урядів (1917– 1921 рр.)

Члени Уряду

У листопаді 1918р. на українських землях колишньої Австро-Угорщини утворилася Західноукраїнська Народна Республіка.

Приміщення пре зідіуму НАН України в Києві

У складі уряду Радянської України був створений Народний комісаріат освіти.

Література, живопис та музика періоду I-ої світової війни та національної революції.

Павло Тичина (1891-1967)

У 1918р. в Києві Павло Тичина, майбутній класик української поезії, видав збірку «Сонячні кларнети».

Для збірки і всього раннього періоду творчості П. Тичини характерні неосимволізм, елітарна чуттєвість, драматичний пафос, експресивність.

Література, живопис та музика періоду I-ої світової війни та національної революції.

Георгій Іванович
Нарбут
1886 - 1920

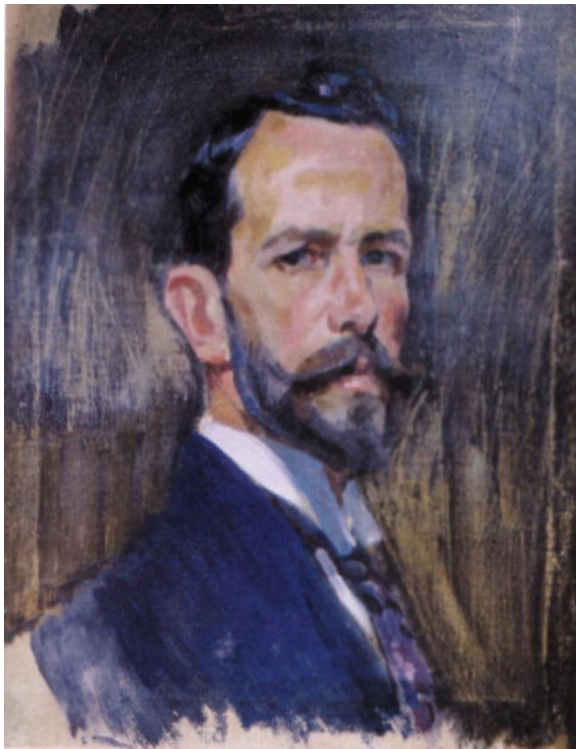
Ілюстрація до «Енеїди» І.
Котляревського

Проект герба і
печатки
Української
Держави

Література, живопис та музика періоду I-ої світової війни та національної революції.

■ Олександр Мурашко (1875-1919)

Мурашко серед центральних персонажів зобразив славетного кошового Івана Сірка.

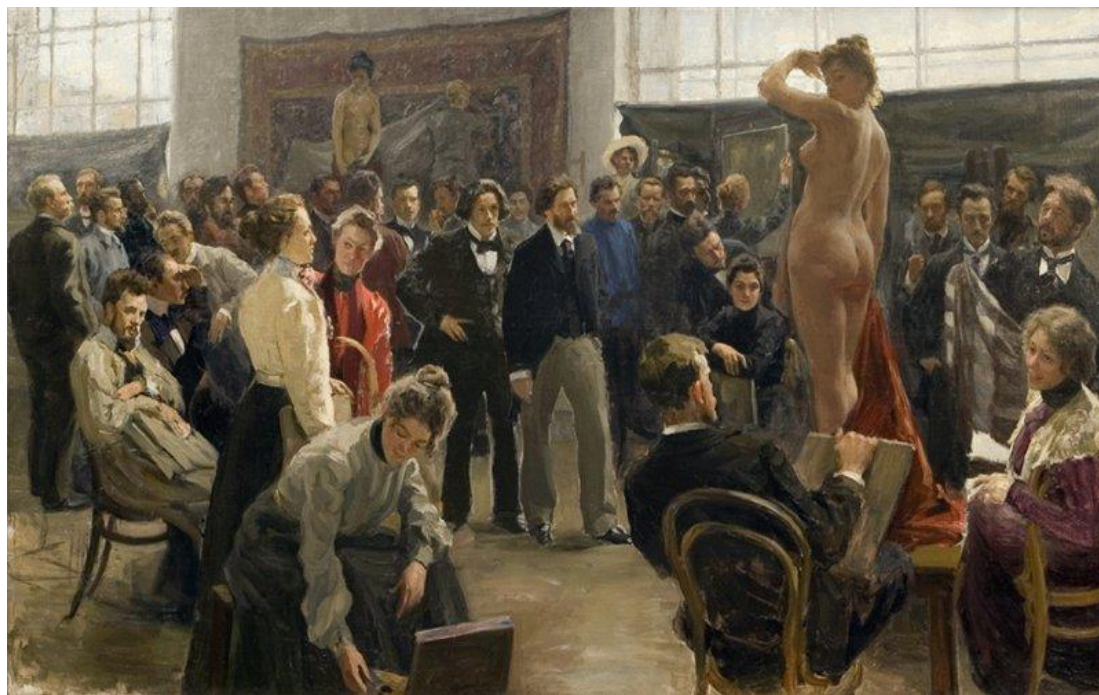

Портрет дівчини у червоному капелюс

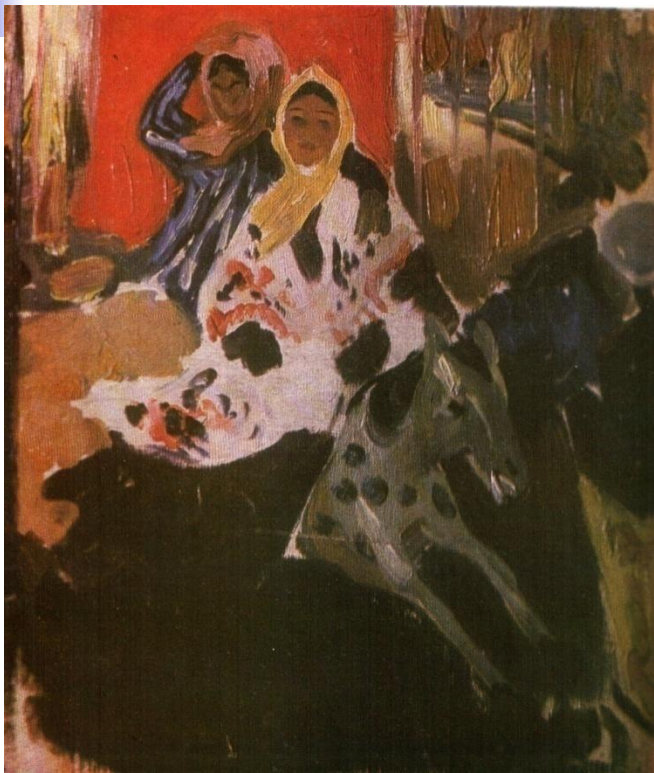

Література, живопис та музика періоду I-ої світової війни та національної революції.

- Художник брав участь у створенні колективної картини «Постановка натури у майстерні Рєпіна» в Академії мистецтв (1899-1903 рр.)

Література, живопис та музика періоду I-ої світової війни та національної революції.

1908 року картину “Карусель” відзначено золотою медаллю на міжнародній виставці в Мюнхені.
Ескіз до картини “Карусель” 1905 р.

1913 року створено славетну картину “Селянська родина”

Література, живопис та музика періоду I-ої світової війни та національної революції.

Парижанка

У кафе

Паризьке кафе

Література, живопис та музика періоду I-ої світової війни та національної революції.

Олекса Новаківський
(1872-1935)

“Молох війни” (1919)

Гірська ріка

Література, живопис та музика періоду I-ої світової війни та національної революції.

ВИСНОВОК

Таким чином, всупереч соціально-історичним потрясінням подальший культурний розвиток України отримав новий імпульс, творчість майже всіх діячів національної культури стала фундаментом її демократичного характеру.

Література

---

1. Греченко В.А. Світова та українська культура: довідник для школярів та студентів / Греченко В.А., Чорний І.В. – К.: Літера ЛТД, 2009. –С. 381-396.
2. Історія української та зарубіжної культури: навч. посібн. / За ред. С.М.Клапчука.- 6-те вид., випр. і доп. –К.: Знання, 2007. – С. 210-240.